

2015. december

**HÍVOM A CSALÁDOKAT,
HÁZASPÁROKAT, JEGYESEKET ÉS SZERELMESEKET,
A CSALÁDOKAT SZERETŐ SZERZETES- ÉS PAPTESTVÉREKET, ÉS
MINDENKIT, AKI A CSALÁD ÉS AZ ÉLET MELLETT ÁLL!**

Annyiszor kértelek, hogy ne gyere be a szobába utcai cipőben – mondta a feleség –, így is alig bírok rendet tartani a lakásban. Nem elég, hogy már soha nem segítesz takarítani, még nem is vigyázol a tisztaságra. Tisztelem a tisztaságmániádat – válaszolt a férj –, de inkább azzal törődnél, hogy a fürdőszobában legyen használható fogkrém, ma reggel is alig tudtam a tubusból valamit kipréselni, pedig rohannom kellett. Az utóbbi időben egyre gyakoribbá váltak közöttük az ilyenféle viták. Pedig házasságuk első éveiben minden olyan szép volt. Sokat dolgoztak, munkahelyükön is, otthon is. A férj inkább új lakásukkal, meg a kis kerttel foglalkozott, a feleség a háztartási feladatok körül fáradozott, de sokat segítettek egymásnak, lényegében együtt csináltak mindent. Aztán amikor jöttek a gyerekek, annyi új, eddig ismeretlen és sürgősen megoldandó feladat jelentkezett, hogy nem tudtak tervet, munkabeosztást csinálni, mindegyikük kivette a részét majdnem mindenből. Arra sem volt idejük, hogy megbeszéljék: jó-e az, ahogyan megoldják dolgaikat. Örültek a gyerekeknek, élvezték otthonukat, az együttlétet, és örültek, hogy a feladatokat sikerült megoldaniuk úgy, ahogy azt az élet megkívánta. Egy idő után sok minden rutinná vált, fárasztó, örömet nem okozó kötelező teendők ismétlődő sorozatává. Ugyan meg-megbeszéltek, hogy kinek mi legyen a feladata, de ezeket a megállapodásokat egy-kettőre „felülírta az élet”, ahogy védekezésül mondani szokták, amikor valamelyikük számon kérte a másik „mulasztását”. Az ilyen viták során néha indulatosan felhánytorgattak régi sérelmeket, a maguk idején jelentéktelennek tartott megbántásokat, csendesen feledésbe merült megállapodásokat. Egyre gyakrabban fordult elő, hogy éles hangú szóváltás keletkezett, és ilyenkor megfagyott a levegő a házaspár körül.

A család megelőzi a civil társadalmat, a közösséget, a politikai államot, mert a család a természetjogon alapul. Nem a társadalom találja fel vagy alapítja meg a családot, hanem a család képezi a társadalom alapját: „Így a társadalom alapja a család, amelyben különböző nemzedékek élnek együtt és segítik egymást a nagyobb bölcsesség megszerzésében és abban, hogyan lehet a személyek jogait összehangolni a társadalmi élet egyéb követelményeivel.” (GS 52) A családnak ez a szemlélete sokáig egyetemes szemlélet volt, az ENSZ az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában 1948 decemberében ezt így rögzítette: „A család a társadalom természetes és alapvető alkotó eleme és joga van a társadalom, valamint az állam védelmére.” (16. Cikkely, 3. pont) Korunkban egyre több politikai és tudományos intézmény új módon képzei el a családot. Szerintük a család megalapításához nincs szükség házasságra, a hagyományos házasságot pedig elavult intézménynek tartják, mert korlátozza az egyén szabadságát. Eltekintenek a nemi különbségekkel és a nemzéssel való szerves kapcsolattól, a házasságot olyan szerződésnek tekintik, amelynek feltételei szabadon módosíthatók. A nagyobb szabadság jelszavával egyre kevesebb kötelezettséget és kötelességet rónának a házas felekre. De minthogy szerintük a család a modern világban nem tudja a társadalmat és az államot építeni, az államnak kell szabályoznia, felügyelnie és engedélyeznie a család működését.

Beszélgétek meg, milyen lenne egy család nélküli társadalom? Milyen érdekeket szolgál a természetjoggal össze nem egyeztethető családpolitika és családjog?

Isten terve szerint a család az élet és a szeretet bensőséges közössége. Az a feladata, hogy egyre inkább azzá váljon, noha mint minden teremtett és megváltott valóság, ez csak Isten országában fog beteljesedni. A család lényegét és feladatát végső soron a szeretet határozza meg. A családnak az a küldetése, hogy *őrizzé, nyilvánítsa ki és közölje a szeretetet*, azaz alakítsa a közösséget és legyen annak részese, szolgálja az életet, részesedjen a társadalom fejlődésében és az Egyház életében és küldetésében. (vö. FC 17)

A házasság igazi természetének aláásása vagy téves értelmezése meggyengíti a családot. A meggyengült családban, mivel mindnyájan bűnösök vagyunk, hajlunk egyfajta brutális individualizmusra, nagyon könnyen eltávolodunk Jézus gyengédségének hagyományától és szövetségének fegyelmétől. Rendezetlen vágyaink, gazdasági nehézségeink, a pornográfia, a fogamzásgátlás, a válás, és a jogi és intellektuális zűrzavar egyaránt fenyegeti azt a szeretetközösséget, amire teremtve vagyunk. A szívünkben lévő rendezetlenségnek társadalmi összefüggései és társadalmi következményei vannak. Az erős család arra készíti a férjet, a feleséget, és a gyerekeket, hogy olyan közösséget hozzanak létre, amely Jézus irgalmán, nagylelkűségén,

szabadságán és hűségén alapul, hogy Isten szövetségének mintájára gyakorolják az önátadás művészetét. A család küldetése a szeretet, a szeretet fényével deríti fel a világot, újíttja meg az Egyházat és a társadalmat.

Idézetek fel családi, rokoni, baráti, ismerősi körből olyan eseteket, amelyekben a házaspárok „szívében lévő rendezetlenségeket” a szeretet legyőzte!

A családok az élet és a szeretet igazán bensőséges közösségévé csak Isten országában válhatnak. Mindennapi feladatuk mégis azon munkálkodni, hogy egyre közelebb kerüljenek ehhez az ideálhoz. A családon belül és a család és környezete között sok minden miatt adódhat nézeteltérés, keletkezhet konfliktus. Ferenc pápa erről így tanít: „Gondoljuk meg, milyen lenne az a társadalom, család, vagy baráti társaság, amelyben sohase jelentkeznének feszültségek és konfliktusok! Olyanok lennének, mint egy temető. Csak a holt dolgok között nincs sohase feszültség és konfliktus. Ahol élet van, ott van feszültség és konfliktus is. Fontos tehát meggondolnunk, hogy milyen okokra vezethetők vissza feszültségeink – a feszültség azt jelzi ugyanis, hogy élünk –, és hogy milyenek is konfliktusaink. Ezek majd csak a paradicsomban tűnnek el. Ott majd mindnyájan békében leszünk egyek Jézus Krisztussal. Mindenkinek fel kell ismernie a feszültségeket és konfliktusait saját életében. A feszültségek hozzájárulnak növekedésünkhöz, kibontakoztatják bátorságunkat. ... A családban is megjelennek a feszültségek. Hogyan lehet ezeket feloldani? Párbeszéddel. Ha a családban a párbeszéd jelen van, ha az ember spontán megmondhatja, amit gondol, akkor a feszültségek hamar feloldódnak. ... Nem szabad félnünk a feszültségtől. De vigyázat: ha valaki kedveli a feszültséget a feszültség kedvéért, az magának és környezetének is árt, mert mindig feszültségek között fog élni.” (Ferenc pápa beszéde fiatalokhoz 2015. aug. 7)

Globalizálódó világunk társadalmi, gazdasági, politikai és vallási zűrzavarában nagy szükség van arra, hogy a családok tanúságot tegyenek a szeretetről. „Az Istenben élő család ma arra hivatott, hogy megakadályozza a modern társadalmak elsivatagosodását. Társadalmunkban ugyanis hiányzik a szeretet, eltűnt a mosoly és terjed a sivatag. Van bennük ugyan sok vidámpark, számos a lehetőség az unalom elűzésére, de hiánycikk a mosoly és a szeretet. A mosolygós családok képesek az elsivatagosodás megállítására, a mosolyra pedig a szeretet teszi őket képessé. Nincs az a gazdasági, vagy politikai intézkedés, amely helyettesíthetné a családok mosolyát. A bábeli terv nyomán életnélküli felhőkarcolók jöttek létre, de Isten lelke a sivatagot paradicsommá tudja alakítani. (vö. Iz 32,15). Hagyjuk el a tornyokat és az elit páncélozott termeit, és látogassuk meg újra meg újra a szeretetre szomjas emberek sokaságának házait és kertjeit. (Ferenc pápa beszédéből a 2015. szept. 2-i általános kihallgatáson)

Milyen gócpontjait látjátok mai társadalmunk elsivatagosodásának? Milyen szerepe van az elsivatagosodás megakadályozásában a közösségeknek, az emberek közötti kapcsolatok kultúrájának?

Egy élete nyolcvanadik évén túl lévő férj nemrégén elmondta, hogy hosszú házasságuk során ugyan voltak kisebb-nagyobb koccanásaik, de nagyjából békében teltek napjaik. Az utóbbi években azonban rendszeressé vált, hogy apróságokon vesztek össze, kiabáltak egymással, mérgesen zárták a napot, aztán mérgükben nem tudtak aludni, másnap rosszkedvűen ébredtek. A helyzet egyre rosszabb lett, míg egyszer csak hallották Ferenc pápa egy jótanácsát a házásoknak: három szót ajánlok figyelmetekbe: Kérem, köszönöm, bocsáss meg. Elhatározták, hogy ezzel a három szóval fogják kezdeni egymáshoz intézett szavaikat. „Kérem, hogy ne tedd ide az ásványvizet flakont, mert nem látom tőle a tv-t”. Azelőtt ezt úgy mondták, hogy „vidd innen ezt a ronda vizet, nem veszed észre, hogy útban van?” – a válasz pedig az volt, hogy „nekem nincs útban, tedd te odébb!” Vagy például: „köszönöm, hogy elmosogattál, pedig tudom, hogy nem ez a kedvenc munkád”. Régebben ez így hangzott: „na, végre egyszer voltál szíves elmosogatni, de persze a serpenyőt kifelejtetted.” Régebben naponta sok dolog miatt lett volna alkalmuk egymástól bocsánatot kérni, amióta az új rendszert bevezették, úgy tűnt, nincs miért bocsánatot kérni. Ezért esténként, elalvás előtt, mindig kölcsönösen bocsánatot kértek egymástól mindazért, amit a másikért, a másiknak aznap jobban, szebben tehettek volna.

Bíró László

az MKPK családreferens püspöke
a Magyar Katolikus Családegyesület elnöke